

Statligt finansierade etterbehandlingsprojekt

Erika Skogsjö och Kristina Sjödin
Projektledare
Enheten Förorenade områden,
SGU

SveMins Miljökonferens
7 oktober 2015

Foto: Kisaska vid Rydöbruk, Hylte

Vad och varför?

Skydda...

Hälsa

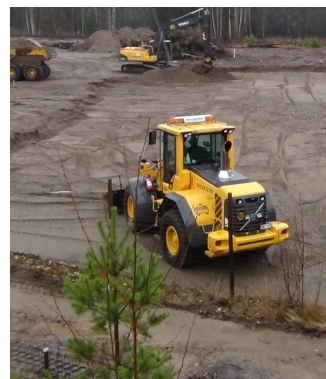
Miljö

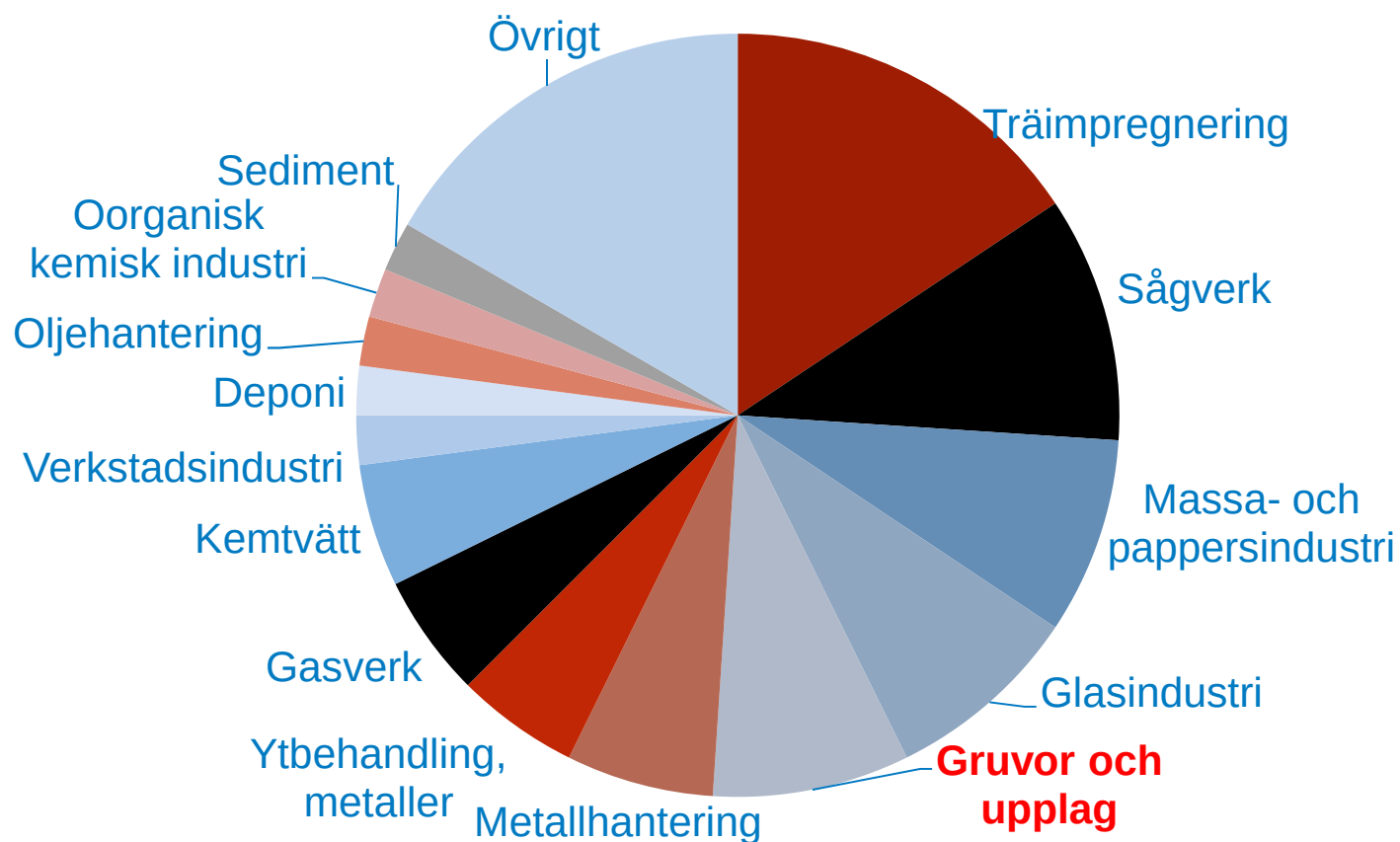
Naturresurser

Problematiken?!

- Många förorenade områden
- Stor variation omfattning och risker
- Ansvarsförhållanden

De vanligaste industribranscherna

Vanliga föroreningar

- Flyktiga klorerade kolväten från kemtvättar
- Grundämnen: arsenik från doppning vid sågverk (CCA-medel), kvicksilver från pappermassaindustrin, metaller från gruvor och glasbruk....
- Dioxiner och klorerade kolväten från sågverk med doppning (pentaklorfenol)
- Bekämpningsmedel, rester av ytbehandlingsmedel, etc....

Ramar och förutsättningar

- Lagar – Miljöbalken,
- Miljökvalitetsmål (etappmål?)
- Tillsynsarbete och tillståndprocessen
- Pengar - sakanslag 1:4
 - Förordning 2004:100
 - Ansvarigas finansiering

Grunden är miljöbalken och miljömålen med det gemensamma, övergripande syftet att främja en ekologiskt hållbar utveckling

Statliga anslaget för efterbehandling

- Anslaget 2013-2015

Ca 400 Mkr per år + bemyndigande: åtgärdsprojekt, förstärkt tillsynsarbete och inventering på länsstyrelserna, utredningar...

- Förslag i budgetprop. 2016

815 Mkr + utökat bemyndigande 2017-2025

- varav 50 Mkr faktisk ökning jämfört tidigare år
- varav 300 Mkr stöd efterbehandling av mark för bostadsbyggande

Vem gör vad?

Naturvårds- verket

- Administrera, följa upp och utvärdera statliga bidraget
- Nationell prioritering (Nationell plan)
- Rapportera "ebh-läget"
- Samordna de centrala myndigheterna

SGI

- Forskning, teknikutveckling och kunskapsutveckling förorenade områden
- Expertstöd i tekniska frågor

SGU

- Huvudman
 - och VU nedlagda statliga verksamheter
 - företrädare andra statliga organisationer
 - statligt finansierade bidragsprojekt
- Tidigare beredskapslagring av petroleumprodukter i berggrum (SOL)

Länsstyrelser

Kommuner

Verksamhets-
Utövare, ansvariga

m. fl. ...

SGU:s pågående arbete får illustrera...

Bekämpningsmedel och impregnering etc.

- ▲ Utredning
- ◆ Åtgärdförberedelse
- Åtgärd
- Efterkontroll
- Gruva och upplag
- ▲ Utredning
- ◆ Åtgärdförberedelse
- Åtgärd
- Efterkontroll
- Kerntvätt
- ▲ Utredning
- ◆ Åtgärdförberedelse
- Åtgärd
- Efterkontroll
- Massa- och pappersindustri
- ▲ Utredning
- ◆ Åtgärdförberedelse
- Åtgärd
- Efterkontroll
- Oljedepå
- ▲ Utredning
- ◆ Åtgärdförberedelse
- Åtgärd
- Efterkontroll
- Verkstadsindustri
- ▲ Utredning
- ◆ Åtgärdförberedelse
- Åtgärd
- Efterkontroll
- Övrigt
- ▲ Utredning
- ◆ Åtgärdförberedelse
- Åtgärd
- Efterkontroll

Marieberg fd sågverksområde, Kramfors

Åtgärd klar höst 2015

Metod: Schakt ca 35 000 ton
dioxinförorenad jord

Huvudman: SGU

Kostnad: Totalt ca 70 Mkr,
statligt bidrag och
delfinansiering av ansvarig
(SCA)

Blekingegatan fd kemptvätt, Helsingborg

Bakgrund / läge

Kemptvätt mellan 1930-talet och 1970-talet.
(perkloretylen och tvättnafta)

fd kemptvätt

Åtgärdsför-
beredelser på gång

Kombination av
in situ-metoder

Huvudman: SGU

Uppskattad kostnad:

35-75Mkr, statligt bidrag,
ingen ansvarig

Ala Lombolo, Hg-förorenade sediment, Kiruna

Åtgärdsförberedelser

Ev. ny muddringsmetod

Huvudman: SGU

Uppskattad kostnad:

100 Mkr, statligt bidrag och
frivilliga åtaganden
(LKAB,
Försvarmakten, Kiruna
kommun)

Några av utmaningarna framöver...

- Mycket arbete pågår...
- Mycket arbete återstår...
- Effektiv tillsyn, effektiva tillståndsprocesser
- Statliga finansieringen
 - större konkurrens
- Begränsat ansvar, delad finansiering
- Andra finansieringsmekanismer?
- Öka andelen alternativa åtgärder, teknikutveckling

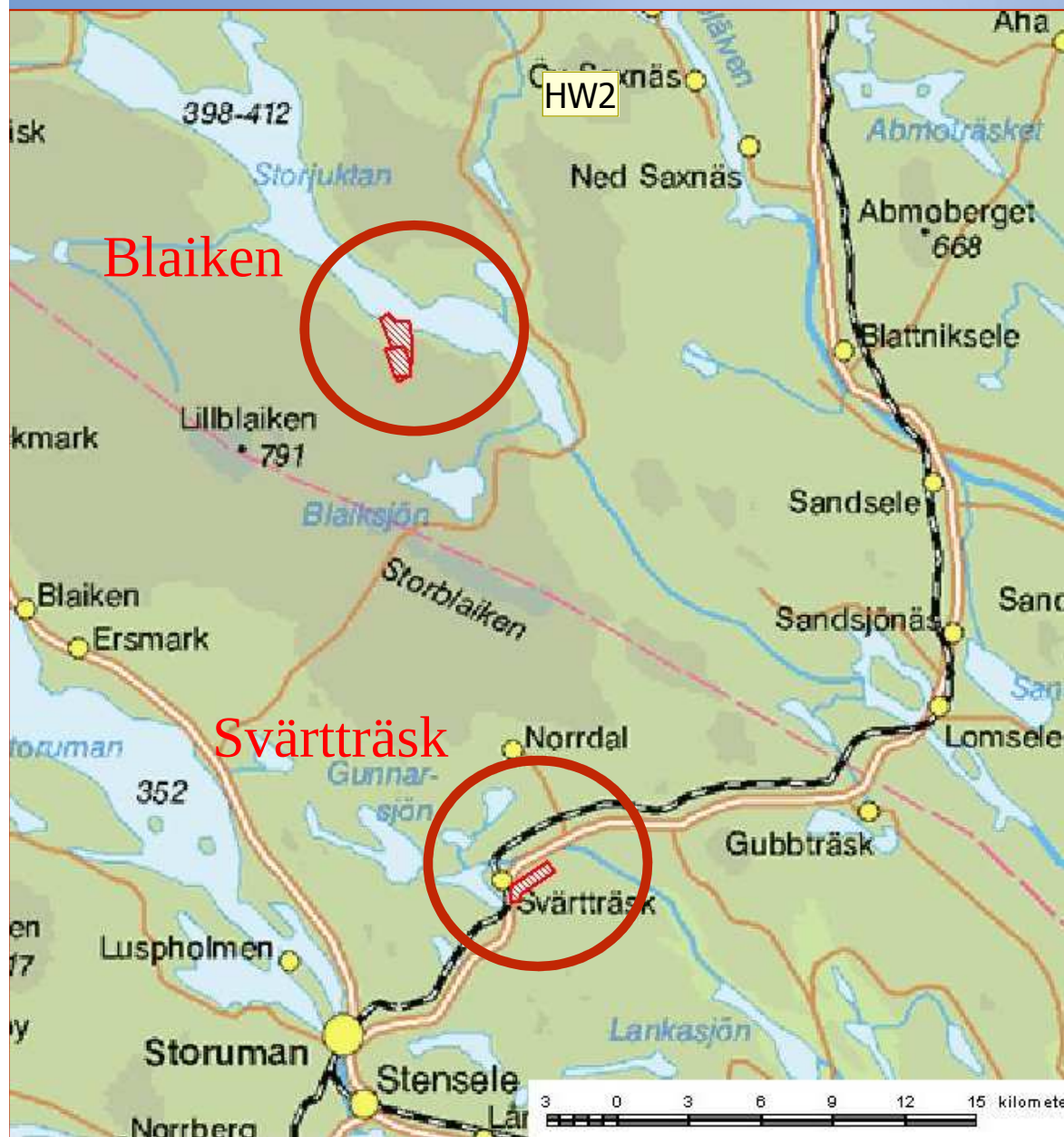

SGU

Sveriges geologiska undersökning

Svärträskgruvan

Västerbotten

Bild 16

HW1

Lägg till några ortsnamn och en runbrik på kartan så ser det roligare ut och blir lättare att förstå
hanwah; 2015-10-06

HW2

Gör en ring runt eller skriv Svärträsk
hanwah; 2015-10-06

Bakgrund

- Scanminings dotterbolag Blaikengruvan AB, bedrev brytning av zinkmalm i Svärträsk och Blaiken och Svärträsk juni 2006-december 2007.
- Scanmining och Blaikengruvan försattes i konkurs 2007, ny ägare Lappland Goldminers Sorsele AB 2008
- 2012 Godkänd efterbehandlingsplan Svärträskgruvan
- Konkurs 2012 Lappland Goldminers Sorsele AB

Bakgrund

- Tre konkursbon ansvarar för drift vattenrening, egenkontroll och försäljning
- Länsstyrelsen tar beslut om rättelse på felandes bekostnad enligt MB 26 kap 18§ riktat mot alla tre konkursbon och söker bidrag hos NV
- 2014 går SGU in som huvudman för åtgärden
- 2014 beslutar NV om 70 mkr i bidrag för ebh-åtgärden i Svärtrträsk

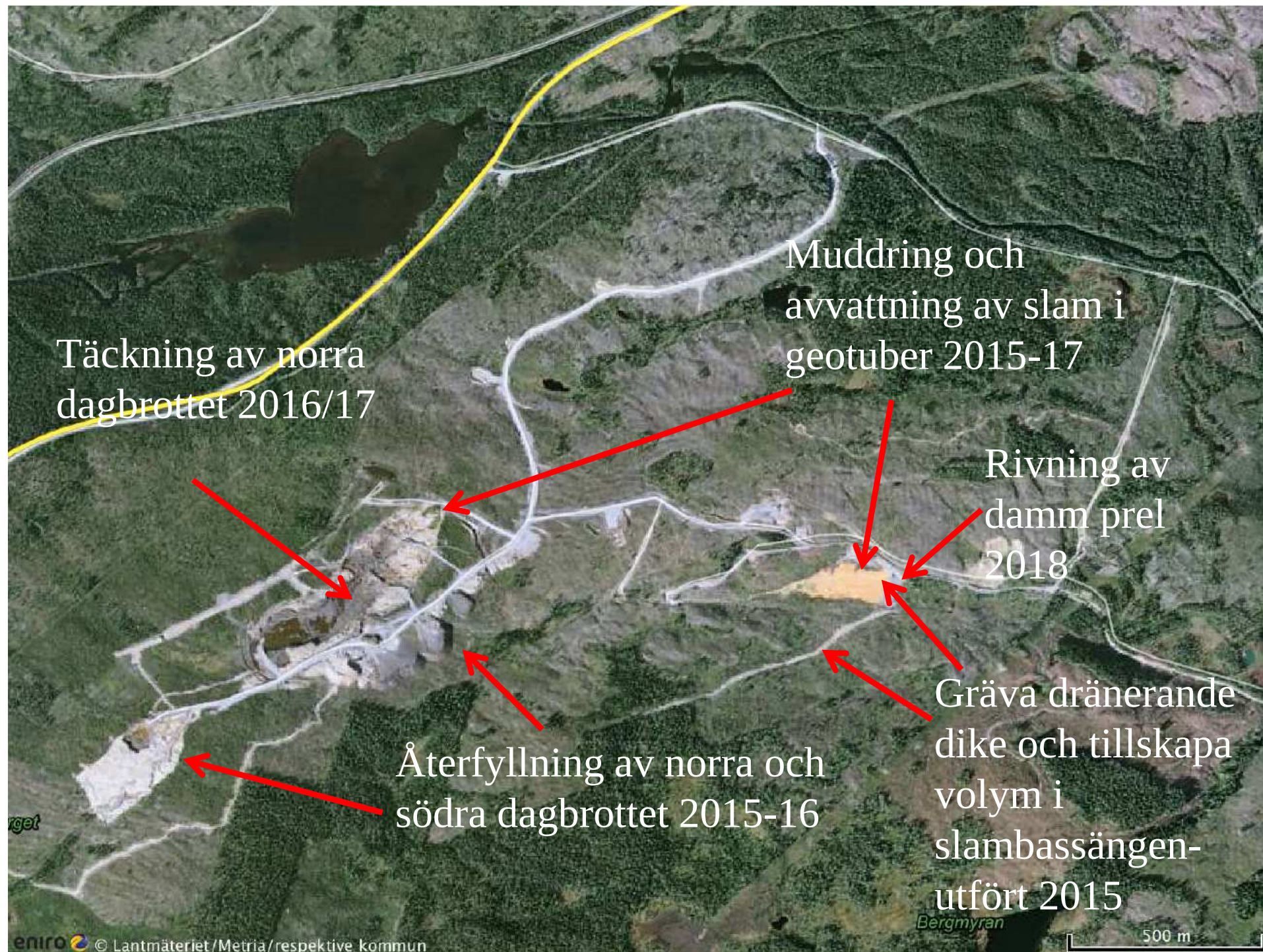

Ramar för efterbehandlingen

- Miljödom med villkor och efterbehandlingsplan
- Utsläppsvillkor för LGSAB miljötillstånd
- Villkor för bidrag-tid och ekonomi

Övergripande mål

- Området ska utan inskränkningar kunna användas till renbete med undantag för själva dagbrotten
- Området ska utan inskränkningar kunna användas till skogsbruk
- Situationen för miljökvalitén gällande flora och fauna ska inte påverkas ytterligare i Börtingtjärnen och Gunnarbäcken
- Friluftslivet ska kunna bedrivas utan risk

Avvattning med geotuber

- Slammet har TS-halt ca 5%
- Avvattnas till TS ca 17%
- Ytterligare avvattning genom frysning/tining under vinter och vår

SGU

Sveriges geologiska undersökning

Slutsatser

- De åtgärder som hittills genomförts fungerar enligt plan
- Målet är att täckningen ska fungera utan behov av efterföljande rening av lakvatten
- Svårt att förutse hur lång tid det kommer att ta innan halterna i recipient sjunker till åtgärdskrav
- Förutsättningarna finns för att området ska kunna återställas till någon slags "ursprungligt skick"